

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/193
Karar Sayısı : 2024/106
Karar Tarihi : 9/5/2024
R.G.Tarih-Sayı : 22/10/2024-32700

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Burcu KÖKSAL, Gökhan GÜNAYDIN, Ali Mahir BAŞARIR ile birlikte 129 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerinin,

B. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin,

C. 6. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

1. 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin,

2. 792/O maddesinin,

Ç. 7. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmesinin,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 123., 127., 128., 153. ve 161. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

A. 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (e) ve (f) bentlerinin eklendiği (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

MADDE 100 – (1) Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,

b) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,

c) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,

ç) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,

d) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,

e) (Ek:RG-16/10/2023-32341-C.K-153/3 md.) **Mahalli idarelerin altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek,**

f) (Ek:RG-16/10/2023-32341-C.K-153/3 md.) **Teknik altyapı tesisleri ve altyapı birlikleri kurulması konusunda mahalli idareler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, rehberlikte bulunmak ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutmak,**

g) (Mülga: RG-15/7/2018-30479 - CK-4/799 md.)

ğ) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.”

B. 4. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 105. maddesinin (e) bendinin eklendiği (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

MADDE 105 – (1) Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) *Kamu kurum ve kuruluşlarına ait her türlü yapılar ile ilgili genel ilkeleri, stratejileri ve standartları belirlemek ve uygulanmasını sağlamak,*

b) *Kamu yatırımlarının projeleri ve yapımla ilgili iş ve işlemlere ilişkin usul ve esaslar ile etüt ve projelerin niteliklerini belirlemek ve uygulanmasını sağlamak,*

c) *97 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ile Bakanlığa verilen görevleri yürütmek,*

ç) *5543 sayılı İskan Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yapmak,*

d) *5543 sayılı Kanun uyarınca daimi iskân için kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılacak her türlü yapılara ve konutlara ilişkin etüt ve planlama işlerini yapmak veya yaptırmak, onaylamak veya onaylanmasını sağlamak, daimi iskân için yaptırılacak her türlü yapıların inşaatlarını yapmak veya yaptırmak,*

e) (Ek:RG-16/10/2023-32341-C.K-153/4 md.) **97 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamındaki uygulamalara ilişkin her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerini yapmak veya yaptırmak,**

f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.”

C. 6. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/M maddesi şöyledir:

“Başkanlığın görev ve yetkileri

MADDE 792/M- (1) Başkanlığın görev ve yetkileri şunlardır:

a) 6306 sayılı Kanun ile verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) Afet riski altındaki yapıların ve alanların dönüştürülmesine ilişkin mevzuatı hazırlamak.

c) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesi kapsamındaki uygulamalara ilişkin kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilanı ile 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamındaki yenileme alanı ilanına ilişkin gerekli hazırlık işlemlerini yürütmek.

ç) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.”

Ç. 6. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/O maddesi şöyledir:

“Başkan yardımcıları

MADDE 792/O- (1) Başkanlığın görevlerini yürütmede Başkana yardımcı olmak, Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve gerektiğinde Başkana vekâlet etmek üzere iki Başkan Yardımcısı atanabilir.”

D. 7. maddesi şöyledir:

“MADDE 7- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadro ve pozisyonlar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (1) sayılı Cetvele Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmiştir.”

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Genel Müdür	1	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	6
GİH	Daire Başkanı	1	11
GİH	Şube Müdürü	1	23
GİH	A.P.K Uzmanı	1	1
GİH	Çevre ve Şehircilik Uzmanı	1	4

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

GİH	Çevre ve Şehircilik Uzmanı	3	2
GİH	Çevre ve Şehircilik Uzmanı	5	1
GİH	Çevre ve Şehircilik Uzmanı	6	1
GİH	Uzman	1	2
GİH	Uzman	5	2
GİH	Uzman	6	1
GİH	Şef (Ö)	3-12	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	1
TH	Mühendis	1	8
TH	Mühendis	2	12
TH	Mühendis	3	21
TH	Mühendis	4	6
TH	Mühendis	5	29
TH	Mühendis (Ö)	1-8	8
TH	Mimar	1	2
TH	Mimar	2	5
TH	Mimar	3	4
TH	Mimar	5	20
TH	Şehir Plancısı	1	3
TH	Şehir Plancısı	2	3
TH	Şehir Plancısı	3	6
TH	Şehir Plancısı	4	4
TH	Şehir Bölge Plancısı	5	26
TH	Tekniker	1	4
TH	Tekniker	2	5
TH	Tekniker	5	1
TH	Tekniker (Ş)	6	1
TH	Teknisyen	5	1
TH	Ekonomist	3	1
TH	Fizikçi	3	1
TH	Programcı	4	1
TH	Uzman	1	1
AH	Avukat	5	10

Esas Sayısı : 2023/193
Karar Sayısı : 2024/106

YH	Hizmetli	6	1
YH	Hizmetli	9	1
TOPLAM			236

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

SÖZLEŞME TÜRÜ: 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN 4/B MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONUN	
ÜNVANI	ADEDİ
Destek Personeli	1
TOPLAM	1

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

SÖZLEŞME TÜRÜ: 6306 SAYILI KANUNUN 8 İNCİ MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONLARIN	
ÜNVANI	ADEDİ
Mühendis	64
Mimar	11
Şehir ve Bölge Plancısı	9
Avukat	4
Uzman	42
TOPLAM	130

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

SÖZLEŞME TÜRÜ: MÜLGA 644 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN 36/A MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONUN	
ÜNVANI	ADEDİ
Uzman	1

Esas Sayısı : 2023/193
Karar Sayısı : 2024/106

TOPLAM	1
--------	---

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	1
GİH	Memur	5	8
GİH	Memur	7	2
GİH	Memur	9	1
GİH	Memur (Ş)	10	1
GİH	Şube Müdürü	1	59
GİH	Uzman	6	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	7
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	2
TH	Matematikçi	3	1
TH	Mimar	1	3
TH	Mimar	2	1
TH	Mimar	3	5
TH	Mimar	4	4
TH	Mimar	5	42
TH	Mühendis	1	54
TH	Mühendis	2	31
TH	Mühendis	3	73
TH	Mühendis	4	25
TH	Mühendis	5	73
TH	Mühendis (Ö)	1-8	3

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

TH	Mühendis (Ş)	5	1
TH	Şehir Plancısı	1	4
TH	Şehir Plancısı	2	2
TH	Şehir Plancısı	3	10
TH	Şehir Plancısı	4	3
TH	Şehir Plancısı	5	2
TH	Şehir Bölge Plancısı	5	35
TH	Tekniker	1	44
TH	Tekniker	2	6
TH	Tekniker	3	7
TH	Tekniker	4	1
TH	Tekniker	5	3
TH	Tekniker	6	4
TH	Tekniker (Ö)	1-9	7
TH	Tekniker (Ş)	6	1
TH	Tekniker (Ş)	1-9	1
TH	Teknisyen	3	8
TH	Teknisyen (Ş)	9	1
AH	Avukat	4	1
AH	Avukat	5	15
AH	Avukat	6	1
YH	Hizmetli	5	1
YH	Hizmetli	7	1
YH	Hizmetli	8	1
YH	Hizmetli (Ş)	12	1
TOPLAM			563

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: TAŞRA

SÖZLEŞME TÜRÜ: 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN 4/B MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONLARIN	
ÜNVANI	ADEDİ

Esas Sayısı : 2023/193
Karar Sayısı : 2024/106

Mühendis	1
Büro Personeli	4
İdari Büro Görevlisi	3
TOPLAM	8

KURUMU: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: TAŞRA

SÖZLEŞME TÜRÜ: 6306 SAYILI KANUNUN 8 İNCİ MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONLARIN	
ÜNVANI	ADEDİ
Mühendis	406
Mimar	36
Şehir ve Bölge Plancısı	30
Avukat	46
Uzman	21
TOPLAM	539

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Kentsel Dönüşüm Başkanı	1	1
GİH	Kentsel Dönüşüm Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	Genel Müdür	1	3
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	2
GİH	Riskli Yapılar Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İmar Planlama Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Yapım ve Proje Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı	1	1

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

GİH	Strateji ve Finansman Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	20
GİH	Kentsel Dönüşüm Uzmanı	1	80
GİH	Kentsel Dönüşüm Uzmanı	3	40
GİH	Kentsel Dönüşüm Uzmanı	5	30
GİH	Kentsel Dönüşüm Uzman Yardımcısı	8	150
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	23
GİH	Uzman	1	2
GİH	Uzman	5	2
GİH	Uzman	6	1
GİH	Şef (Ö)	3-12	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	1
TH	Mühendis	1	8
TH	Mühendis	2	12
TH	Mühendis	3	21
TH	Mühendis	4	6
TH	Mühendis	5	29
TH	Mühendis (Ö)	1-8	2
TH	Mimar	1	2
TH	Mimar	2	5
TH	Mimar	3	4
TH	Mimar	5	20
TH	Şehir Plancısı	1	3
TH	Şehir Plancısı	2	2
TH	Şehir Plancısı	3	6
TH	Şehir Plancısı	4	4
TH	Şehir Bölge Plancısı	5	26

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

TH	Tekniker	1	4
TH	Tekniker	2	5
TH	Tekniker	5	1
TH	Tekniker	6	1
TH	Teknisyen	5	1
TH	Ekonomist	3	1
TH	Fizikçi	3	1
TH	Programcı	4	1
TH	Uzman	1	1
AH	Avukat	5	10
YH	Hizmetli	6	1
YH	Hizmetli	9	1
TOPLAM			544

KURUMU: KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI: TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Kentsel Dönüşüm Müdürü	1	51
GİH	Kentsel Dönüşüm Müdürü	3	30
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	1
GİH	Memur	5	8
GİH	Memur	7	2
GİH	Memur	9	1
GİH	Memur	10	1
GİH	Şube Müdürü	1	59
GİH	Uzman	6	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	7

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	2
TH	Matematikçi	3	1
TH	Mimar	1	3
TH	Mimar	2	1
TH	Mimar	3	5
TH	Mimar	4	4
TH	Mimar	5	42
TH	Mühendis	1	54
TH	Mühendis	2	31
TH	Mühendis	3	73
TH	Mühendis	4	25
TH	Mühendis	5	74
TH	Mühendis (Ö)	1-8	3
TH	Şehir Plancısı	1	4
TH	Şehir Plancısı	2	2
TH	Şehir Plancısı	3	10
TH	Şehir Plancısı	4	3
TH	Şehir Plancısı	5	2
TH	Şehir Bölge Plancısı	5	35
TH	Tekniker	1	44
TH	Tekniker	2	6
TH	Tekniker	3	7
TH	Tekniker	4	1
TH	Tekniker	5	3
TH	Tekniker	6	5
TH	Tekniker (Ö)	1-9	7
TH	Teknisyen	3	8
TH	Teknisyen	9	1
AH	Avukat	4	1
AH	Avukat	5	15
AH	Avukat	6	1

YH	Hizmetli	5	1
YH	Hizmetli	7	1
YH	Hizmetli	8	1
YH	Hizmetli	12	1
TOPLAM			643

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 27/12/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. AYIRMA VE ESASA KAYIT KARARI

2. 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 792/O maddesinin iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin davanın E.2023/193 sayılı davadan ayrılmasına, yeni bir esasa kaydedilmesine ve esas incelemenin bu yeni esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 9/5/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

3. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Abdullah ATAY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu CBK kuralları, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünöldü:

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

4. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekmekte olup bu kapsamda düzenlemenin; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörölen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/01/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/01/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/06/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/06/2020, §§ 3-13).

B. CBK'nın 3. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın 100. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasına Eklenen (e) ve (f) Bentlerinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

5. (1) numaralı CBK'nın 99. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü (Genel Müdürlük), Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Bakanlık) hizmet birimleri arasında düzenlenmiştir. Söz konusu CBK'nın 100. maddesinde ise Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri sayılmıştır.

6. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasının dava konusu (e) bendiyle mahallî idarelerin altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Genel Müdürlüğe verilmiştir. Ayrıca yine mahallî idarelerin teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasların da Genel Müdürlükçe belirleneceği öngörülmüştür.

7. Aynı fıkranın dava konusu (f) bendinde ise mahallî idareler arasında teknik altyapı tesislerinin ve altyapı birliklerinin kurulması konularıyla ilgili olarak iş birliği ve koordinasyonu sağlama, bu hususta mahallî idarelere rehberlikte bulunma ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutma konularında Genel Müdürlük görevli ve yetkili kılınmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

8. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kurallarda düzenlenen görev ve yetkilerin esas itibarıyla yerel yönetimlerin görev ve yetki alanına giren konular olduğu, merkezî idarenin mahallî idareler üzerindeki vesayet yetkisinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu hükümleri uyarınca anılan görev ve yetkilerin mahallî idarelerce kullanılmasının öngörüldüğü, dolayısıyla kuralların kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin düzenlemeler içerdiği belirtilerek Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (e) Bendi

9. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 123. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

10. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesinde Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda CBK çıkarılamayacağı hükmüne yer verilmiştir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da CBK'larla düzenleneceği özel olarak öngörülen konulara ilişkin Anayasa hükümlerinin açıkça izin verdiği hususlarda CBK'larla düzenleme yapılabilir (AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021, § 17; E.2019/105, K.2020/30, 12/6/2020, § 19).

11. Anayasa'nın 123. maddesinde idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanmıştır.

12. Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında mahallî idarelerin il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları; ikinci fıkrasında mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği; beşinci fıkrasında merkezî idarenin, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu; altıncı fıkrasında ise mahallî idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmalarının, görevlerinin, yetkilerinin, maliye ve kolluk işlerinin ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilgilerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

13. Anayasa'nın 123. maddesinde düzenlenen idarenin bütünlüğü ilkesiyle idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içinde çalışması öngörülmüştür. İdarenin bütünlüğünü sağlamak için *hiyerarşi* ve *idari vesayet* olmak üzere başlıca iki hukuksal araç kullanılmaktadır. Hiyerarşi, hem merkezi yönetim içinde yer alan örgütler ve bunlara bağlı birimler arasındaki hem de yerinden yönetim kuruluşlarının kendi içerisindeki bütünleşmeyi sağlamaktadır. İdari vesayet ise merkezi yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki bütünleşmeyi sağlayan araçtır (AYM, E.2018/15, K.2018/78, 5/7/2018, § 7; E.2022/142, K.2023/32, 16/2/2023, § 20).

14. Yerinden yönetim kuruluşları, yerel ve hizmet yerinden yönetim kuruluşları olarak ikiye ayrılmaktadır. Yerel yerinden yönetim kuruluşları olan mahallî idareler, Anayasa'nın 127. maddesinde düzenlenmiş ve bunlara tanınan idari ve mali özerkliğin kapsamı gösterilmiştir. Anılan maddenin beşinci fıkrasında düzenlenen idari vesayet yetkisi yerel yönetimlere tanınan ve güvence altına alınan özerkliğin istisnasını oluşturmakta olup kanunla çerçevesi çizilen sınırlar içinde kullanılması gereken istisnai bir yetkidir. İstisnailik ve kanunilik idari vesayetin en belirgin iki temel özelliğidir (AYM, E.2011/100, K.2012/191, 29/11/2012). Buna göre Anayasa'da belirtilen amaç ve çerçeve içinde kalmak koşuluyla bu yetkinin kapsam ve sınırını belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir.

15. Öte yandan Anayasa'nın 127. maddesinde kanunla düzenlenmesi öngörülen konular merkezî idarenin mahallî idareler üzerinde sahip olduğu idari vesayet yetkisine ilişkin esas ve usullerle sınırlı değildir. Anılan maddede mahallî idarelerin kuruluşlarının, karar organlarının, görevlerinin, yetkilerinin ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilişkilerinin de kanunla belirlenmesi güvencesi getirilmiştir.

16. Anayasa'da merkezî yönetim ve yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleri ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması mahallî idarelerin özerkliklerinin göstergesidir (AYM, E.2019/112, K.2020/35, 25/6/2020, § 30).

17. Özerklik, kişi ve kuruluşların kanunla belirlenen sınırlar içinde kalmak şartıyla kendi faaliyetlerine ilişkin kararları alma ve uygulama konusunda gerekli yetkiyle donatılmış olması anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda kurumların dış etkilere karşı korunmasını ifade eder. Kamu kuruluşlarına özerklik tanınmasının nedeni faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır (AYM, E.2019/112, K.2020/35, 25/6/2020, § 31).

18. Kuralın, mahallî idarelerin altyapı sistemleri ve teknik altyapı tesisleri ile ilgili karar alma ve uygulama sürecinde uymak zorunda oldukları usul ve esasların merkezî idare teşkilatında yer alan Genel Müdürlükçe belirlenmesini öngörmek suretiyle yerel yönetimlere tanınan idari özerkliğin istisnasını oluşturan idari vesayet yetkisine ve mahallî idarelerin merkezî idare ile karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenleme içerdiği anlaşılmıştır. Anayasa'nın 127. maddesine göre anılan hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

19. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. (f) Bendi

20. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 123. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

21. Teknik altyapı tesislerinin ve altyapı birliklerinin kurulması konusunda mahallî idareler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlama, rehberlikte bulunma ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutma görev ve yetkisini Genel Müdürlüğe veren kural, mahallî idarelerin merkezî idare ile karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenleme içermektedir.

22. Dolayısıyla CBK'nın 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerlidir. Buna göre kural, Anayasa'nın 127. maddesi kapsamında münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin düzenleme içermektedir.

23. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

C. CBK'nın 4. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın 105. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasına Eklenen (e) Bendinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

24. (1) numaralı CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendinde "Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak" Bakanlığın görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

25. Dava konusu kuralla, anılan bent kapsamındaki uygulamalara ilişkin her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerini yapma veya yaptıрма görev ve yetkisi Bakanlığın hizmet birimlerinden olan Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

26. Dava dilekçesinde özetle; CBK'nın 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

27. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 123. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

28. Anayasa Mahkemesi dava konusu kuralın atıfta bulunduğu (1) numaralı CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendi kapsamında Bakanlık tarafından yapılacak olan planlara, imar uygulamalarına, yapı ruhsatına, yapı kullanma iznine, iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarına, kamulaştırmaya, kat mülkiyeti kurulmasına ilişkin işlemlerin mülkiyet hakkına sınırlama oluşturabileceğini belirterek söz konusu bendin Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın İkinci Bölümü'nde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içermesi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kaldığı gerekçesiyle konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir (AYM, E.2018/118, K.2023/180, 26/10/2023, §§ 206-210).

29. (1) numaralı CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen söz konusu gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir. Buna göre iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamaları ile imar uygulamaları kapsamında her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerinin Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne yapılmasına veya yaptırılmasına ilişkin düzenleme öngören kural bakımından anılan karardan ayrılmayı gerektiren bir durum

bulunmamaktadır. Bu itibarla kural mülkiyet hakkına ilişkin olup CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

30. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ç. CBK'nın 6. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'ya Eklenen 792/M Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (c) Bendinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

31. CBK'nın 6. maddesiyle (4) numaralı CBK'ya "*Kentsel Dönüşüm Başkanlığı*" başlıklı Ellialtıncı Bölüm eklenmiş ve sonraki bölüm numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir. Anılan CBK'nın 792/İ maddesinde Kentsel Dönüşüm Başkanlığının (Başkanlık) afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde kentsel dönüşüm uygulamalarını yürütmek üzere kurulduğu belirtilmiş, 792/K maddesinde de Başkanlığın kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli ve Bakanlığa bağlı olduğu hükme bağlanmıştır.

32. Dava konusu kuralda 5393 sayılı Kanun'un 73. maddesi kapsamındaki uygulamalara ilişkin kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan ile 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamındaki yenileme alanı ilanına ilişkin gerekli hazırlık işlemlerini yürütmek Başkanlığın görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

33. 5393 sayılı Kanun'un 73. maddesinin birinci fıkrasında konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiden kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulama yetkisi belediyelere verilmiştir. Söz konusu yetki belediye meclisi tarafından alınan karar aracılığıyla kullanılmaktadır. Kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ise ilgili belediyenin talebi ve Cumhurbaşkanınca bu yönde karar alınması şartı aranmaktadır.

34. Anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projesi alanı ilan etmeye ise büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi hâlinde ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilmektedir.

35. Kuralın atıfta bulunduğu 5366 sayılı Kanun'da da yıpranan tarihî ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Anılan Kanun'un 1. maddesinde Kanun'un amacı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il ve ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş, kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak

tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet riskine karşı tedbirler alınması, tarihî ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması olarak ifade edilmiştir.

36. Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yenileme alanlarının; il özel idarelerinde il genel meclisinin ve belediyelerde belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenmesi öngörülmüştür. İl özel idaresinde il genel meclisince ve büyükşehirler dışındaki belediyelerde belediye meclisince bu konuda alınan kararlar doğrudan; büyükşehirlerde ise ilçe belediye meclislerince alınan kararlar büyükşehir belediye meclisince onaylandıktan sonra Cumhurbaşkanına sunulmaktadır. Cumhurbaşkanının projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar vermesi öngörülmüştür.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

37. Dava dilekçesinde özetle; CBK'nın 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

38. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 123. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

39. Kuralın atıfta bulunduğu 5393 sayılı Kanun'un 73. maddesi kapsamındaki uygulamalara ilişkin kentsel dönüşüm ve gelişim alanları ile 5366 sayılı Kanun kapsamındaki yenileme alanlarının belirlenmesi ve ilan edilmesi yetkisi mahallî idarelere aittir.

40. Kuralla, kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan ile yenileme alanı ilanına ilişkin gerekli hazırlık işlemlerini yürütme görev ve yetkisi Bakanlığa bağlı ve merkezî idare teşkilatı içinde yer alan Başkanlığa verilmektedir. Böylece kuralla anılan Kanunlar uyarınca mahallî idarelerce yürütülen kentsel dönüşüm ve gelişim alanları ile yenileme alanlarının belirlenmesi ve bu alanların ilan edilmesine yönelik süreçlere merkezî idare tarafından dışarıdan müdahalede bulunulmasına imkân tanınmaktadır. Bu itibarla kuralın yerel yönetimlere tanınan idari özerkliğin istisnasını oluşturan idari vesayet yetkisine ve mahallî idarelerin merkezî idare ile karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenleme içerdiği anlaşılmıştır.

41. Dolayısıyla CBK'nın 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural yönünden de geçerlidir. Buna göre kural, Anayasa'nın 127. maddesi kapsamında münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin düzenleme içermektedir.

42. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

D. CBK'nın 7. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadro ve Pozisyonların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki İlgili Cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bölümünden Çıkarılması ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Bölümü Olarak Eklenmesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

43. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralın genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden yöneticiler ve personele ilişkin olduğu, bunların kadrolarına ve bu kadroların ihdas ve iptaline ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, kadroya bağlı olarak kamu görevlilerine yapılacak harcamalar ve ayrılacak ödeneklerin aynı zamanda bütçe ile ilgili olduğu, CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı, kuralla içerik ve kapsam bakımından benzer düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna Anayasa Mahkemesince hükmedildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 128., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

44. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 128., 153. ve 161. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

45. Kural, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına ilişkin bir kısım kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılması ile Kentsel Dönüşüm Başkanlığına ilişkin olarak bir kısım kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmesini öngörmektedir.

46. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, CBK ile kurulan kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

“*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.*” şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

47. Bakanlığa ve Bakanlığın bağlı kuruluşu olan Başkanlığa ilişkin olarak kadro ihdas ve iptal edilmesini öngören, dolayısıyla anılan Bakanlığın ve bağlı kuruluşunun teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme öngören dava konusu kural yönünden anılan kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

48. Bu itibarla kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

49. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

50. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

51. Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

52. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri belirlilik ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

53. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK’lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır (AYM, E.2018/125, K.2020/4, 22/01/2020, § 28).

54. Kuralla Bakanlığa ve Başkanlığa ilişkin olarak ihdas ve iptal edilen kadrolar ve sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerini ihlal eden bir yön bulunmamaktadır.

55. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

V. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

56. Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın*

Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.” denilmekte, 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

57. (153) numaralı CBK’nın;

- 3. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerinin,

- 4. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin,

- 6. maddesiyle (4) numaralı CBK’ya eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin,

iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğun doldurulabilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması için Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu kurallara ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

58. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralların uygulanmaları halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin;

A. 1. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerine,

2. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendine,

3. 6. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendine,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu bentlere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 7. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmasına,

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmesine,

yönelik iptal talepleri 9/5/2024 tarihli ve E.2023/193, K.2024/106 sayılı kararla reddedildiğinden bu eklemeye ve çıkarmaya ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

9/5/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, Yılmaz AKÇİL ile Ömer ÇINAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Yılmaz AKÇİL'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 6. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Yılmaz AKÇİL ile Ömer ÇINAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 7. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmesinin;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

9/5/2024 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. CBK'nın iptal talebine konu edilen 7. maddesiyle; Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2)

numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bölümünden çıkarılması ve devamında Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bölümü olarak eklenmesi, düzenlenmiştir. Mahkememiz çoğunluğunun anılan düzenlemelerin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı şeklinde ulaştığı sonuca katılmıyorum.

2. Benzer düzenlemelere ilişkin olarak daha önce Mahkememizce incelenen E. 2021/91 - K. 2021/106 sayılı, yine 2020/29 E. – 2022/155 K. sayılı ve 2018/149 E. – 2022/163 sayılı kararlarda yazdığım karşıoy gerekçelerim burada da geçerlidir. Sonuç olarak münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususların CBK ile düzenlenmesi konu bakımından yetki yönünden Anayasanın 104/17. maddesinin üçüncü cümlesine aykırıdır, iptali gerekmektedir.

Başkanvekili

Hasan Tahsin
GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 7. maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine ilişkin karara katılmamaktayım.

2. İptali talep edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmünde kadro ihdası ve mevcut bazı kadroların iptali ile ilgili hususlara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

3. Dava konusu kuralların “konu bakımından yetki” boyutu ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca Anayasa'nın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına bir aykırılık bulunmadığı kanaatine ulaşılsa da kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

4. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kadro ihdası konusunu düzenleyen bir kurala ilişkin Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir kararda bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği görüşünde olduğumdan Mahkememiz çoğunluğunun iptal isteminin reddi yönündeki kanaatine katılmamıştım (Bkz.: E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25, K. T.: 11/06/2020 §§ 6-22, 27-31, 33). Aynı hukuki gerekçelerin kadro ile ilgili düzenlemenin yer aldığı dava konusu (153) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmünde de geçerli olduğu kanaatindeyim.

5. Dolayısıyla E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25 sayılı kararın karşıoyunda yer verdiğim gerekçelerle (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 7. maddesinin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci

Esas Sayısı : 2023/193
Karar Sayısı : 2024/106

fıkrasına aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği kanaatinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki
HAKYEMEZ

KARŞI OY GEREKÇESİ

Mahkememiz çoğunluğu (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK);

7. Maddesiyle CBK'ya ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki ilgili cetvellerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bölümünden çıkarılması ve Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın Eki (1) sayılı Cetvel'e Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Bölümü olarak eklenmesinin, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Aşağıda açıklanan nedenlerle bu karara katılma imkânı olmamıştır.

1. Çoğunluk görüşünde iptale konu kurallar ile yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın 123. maddesi ve 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca teşkilat yapısı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu yönüyle Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. Yukarıda belirtilen kurallar ile düzenleme yapılan kadrolarda görev alacak kişilerin Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen memur veya diğer kamu görevlisi niteliğini haiz oldukları dikkate alındığında ilgili kadrolara ilişkin kadro ihdası, kadro iptali ve istihdama yönelik düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği açıktır.

3. Kurallar ile düzenlemelerin kapsadığı kişilerin üst düzey kamu yöneticisi olarak değerlendirilmesi de mümkün olmadığından ilgili düzenlemelerin Anayasa'nın 128. Maddesi uyarınca kanunla yapılması gerekmektedir.

4. Açıklanan nedenle kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır.

Üye

Kenan YAŞAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentlerinin ve 6. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. İptal kararının gerekçesinde, anılan kurulların yerel yönetimlere tanınan idari özerkliğin istisnasını oluşturan idari vesayet yetkisine ve mahalli idarelerin merkezi idare ile karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenleme içerdiği belirtilerek Anayasa'nın 127. maddesine göre anılan hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2. (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen dava konusu (e) bendinde "*Mahalli idarelerin altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek*"; (f) bendinde ise "*Teknik altyapı tesisleri ve altyapı birlikleri kurulması konusunda mahalli idareler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, rehberlikte bulunmak ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutmak*" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Bakanlık) hizmet birimlerinden olan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

3. (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının dava konusu (c) bendinde de "*3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesi kapsamındaki uygulamalara ilişkin kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilanı ile 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamındaki yenileme alanı ilanına ilişkin gerekli hazırlık işlemlerini yürütmek*" Bakanlığın bağlı kuruluşu olan Kentsel Dönüşüm Başkanlığının görev ve yetkileri arasında düzenlenmiştir.

4. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümleleri uyarınca CBK'larla yapılacak düzenlemelerin konu bakımından yetki yönünden; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir.

5. Bakanlığının ve bağlı kuruluşunun görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler öngören kurulların yürütme yetkisine ilişkin olduğu açıktır.

6. Kurullar, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

7. Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması,

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamında kalmaktadır (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, § 21).

8. Bu bağlamda Anayasa'nın CBK'lar tarafından düzenleneceğini özel olarak öngördüğü bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının düzenlenmesi kapsamında, bu konularla sınırlı olmak üzere Anayasa'nın 127. maddesinde belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilir.

9. Bu çerçevede Bakanlığın hizmet birimi olan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ile Bakanlığın bağlı kuruluşu olan Kentsel Dönüşüm Başkanlığının görev ve yetkilerini düzenleyen kuralların Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında öngörülen bakanlıkların görevleri ve yetkilerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralların Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

10. Kurullarla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralların kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

11. Açıklanan nedenlerle kuralların, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olmadığı sonucuna ulaşıldığından, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) bendinin iptali talep edilmiştir.

2. (1) numaralı CBK'nın 105. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen dava konusu (e) bendinde 97. maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamındaki uygulamalara ilişkin her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerini yapmak veya yaptırmak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Bakanlık) hizmet birimlerinden olan Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

3. Mahkememiz çoğunluğu, dava konusu bentte atıfta bulunulan 97. maddenin mülkiyet hakkına sınırlama teşkil edebilecek nitelikte düzenlemeler içermesi nedeniyle Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından iptaline karar verildiğini belirterek, aynı gerekçelerle dava konusu bendin iptaline karar vermiştir.

Esas Sayısı : 2023/193

Karar Sayısı : 2024/106

4. Her ne kadar dava konusu kuralda atıf yapılan 97. madde AYM tarafından iptal edilmiş olsa da (1) numaralı CBK'nın 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen (e) ve (f) bentleri ile (4) numaralı CBK'ya eklenen 792/M maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendine ilişkin karşıoyda belirtilen gerekçeler niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu kural yönünden de geçerlidir.

5. Bu itibarla kuralın, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olmadığı sonucuna ulaşıldığından, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Üye

Yılmaz AKÇİL